

ÖZ

Acentenin Hak ve Borçları (6102 Sayılı Yeni Ticaret Kanunu Kapsamında)

Bu tez çalışmamızda acentenin hak ve borçlarını 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu kapsamında, 6762 Sayılı Eski Ticaret Kanunu'muzla karşılaştırmalı olarak değerlendirmeye çalıştık.

Bu değerlendirmede öncelikle yaralandığımız kaynak ve Kara (Kıta) Avrupası Hukuku'ndaki yazarların görüşleri oldu. Bunun yanında Türk ve Kara Avrupası ülkelerinin Yüksek Mahkeme Kararları, Avrupa Birliği'ne ait yeknesak hukukun Yüksek Mahkeme oluşturulması sürecindeki çalışmalardan, bu çalışmalar üzerine yazılan eserlerden de yararlandık.

Eski ve Yeni Ticaret Kanunu'muzun oluşturulması sürecinde, yabancı ve Ülkemiz Hukuku'nun değerli bilim insanlarının çok önemli katkılarını, hukukun gelişiminde ve tek düze hukuk yaratmaktaki etkilerini bu çalışmamızda bulacaksınız.

Ticaret Hukuku'muzun bugün geldiği aşamada doktrindeki görüşlerin etkisi ile Yüksek Mahkemeler kuralları değiştirilmiş, yeni kurallar koymuştur. Uygulama yeni hukukun yaratılmasında doktrinin etkisi ile yasama organlarına öncülük etmiştir. Çalışma konumuz olan acentenin hak ve borçları konusu Ticaret Kanunu'muzun değişmesi ile yenilenmiştir.

Bu yenilenme sürecinde öncelikle Yerli ve Yabancı doktrin, sonrasında yabancı Yüksek Mahkeme kararları daha sonrasında ise Yargıtay İçtihatları, en sonunda ise 6102 Sayılı Yeni Ticaret Kanunu'nun düzenlenmesini bu sıra ile aktarmaya çalıştık.

Acentenin hak ve borçlarının 6102 Sayılı Yeni Ticaret Kanunu ile düzenlenmesi görece de olsa acente lehine hükümlerin hukukumuzda girmesi sonucunu doğurmuştur. Bunu yanında Ülkemiz'de acentelik işi yapan kişilerin korunması, hukuki boşluk bulunan bazı koşullarda hüküm getirilmesi söz konusu olmuş, ancak bu yeni düzenlemelerde dahi yapılan önemli hatalar yazarlarca ve tarafımızdan eleştirilmiştir.

Eski Ticaret Kanunu'ndaki hatalı yazım ve kurallar yüzünden uzun yıllar uygulamada sorun yaratan kurallar değiştirilmiştir. Bu olumlu değişim konusunda da olumlu eleştirileri bu çalışmamızda bulacaksınız.

Hukukumuzda Ticaret Kanunu ve yaptığı atıfta Borçlar Kanunu'nun tellal, komisyoncu ve vekaletle ilişkin hükümleri Medeni Kanunun yine ilgili hükümleri acente konusunu düzenlemiştir. Bazı özel acenteler (sigorta, seyahat, taşıma aracılık yapan sermaye piyasası acenteleri gibi) hakkında özel kanunlarla düzenleme yapılmıştır. Tüm acenteleri düzenleyen özel bir kanunumuz bulunmadığından uygulamada bir karışıklık yaşamamız Eski Ticaret Kanunu döneminde olduğu gibi kaçınılmazdır.

6102 Sayılı Yeni Ticaret Kanunu'muz konusunda bugün itibariyle pek az eser yazılmıştır. Önümüzdeki birkaç yıllık süre içerisinde bu eserlerin sayısının artması, yeni düzenlemelerin sonuçları, olası sonuçları hakkındaki değerlendirmeleri kolaylaştıracaktır.

ABSTRACT
**THE RIGHTS AND OBLIATIONS OF ‘AGENCY’ UNDER THE COMMERCIAL
LAW NO. 6102**

The aim of this thesis is to carry out a comparative study of the rights and obligations of Agency in the light of the New Commercial Law no. 6102 compared with the Old Commercial Law no. 6762.

In this study, we benefited primarily from the opinion of scholars working on the Turkish and the Central European Laws. In addition, we benefited from the decision of Turkish and Central European Supreme Courts, researches carried out during the process of establishing an uniform European Union Law as well as studies written on these researches and on the unification process.

You will find in this thesis, valuable contributions made by well-known scholars during the process of establishing the old and new Turkish Commercial Law and the impact of their works on the development of Turkish Law as well as the on development of an uniform law.

At the level that our Commercial Law reached today, under the influence of the doctrine, the Supreme Courts changed their approach and oriented toward new approaches. Furthermore, under the influence of the doctrine, these new approaches guided the lawmakers.

The rights and obligations of “Agency”, which are the subject of this thesis, have been renewed with the new Turkish Codes of Obligations.

In this thesis, we tried to study the Turkish and foreign doctrine, the decision of Foreign Supreme Courts, the decision of Turkish Supreme Court during this renewal process and, finally, we explained the process of preparation of the New Turkish Commercial Law no. 6102.

The renewal of the rights and obligations of ‘Agency’ by the new Turkish Commercial Law no 6102 introduced in our legislation relatively new rules favorable to ‘Agency’. The new legislation, despite introducing new clauses protecting the interest of agencies and introducing new clauses to eliminate gray zones, is suffering from serious mistakes which have been criticized by scholars and by us.

With the new Commercial Law, the problematic clauses of the old Commercial Law creating problems in application have been modified. You will find in this thesis, positive comments on the improvements introduced with the new Commercial Law.

In Turkish Law; Agency is legislated by Commercial Law, and, indirectly by Turkish Code of Obligations as Commercial Law is referring to its clauses of on brokers, status of people/entities working on commission basis, as well as by the Turkish Civil Codes as the Turkish Commercial Law is referring to its clauses on mandates. There are specific laws regulating some type of agencies (such as agencies working in the field of insurance, travel, transportation and capital markets). Due to the fact that there is no one single law legislating ‘Agency’, occurrence of serious problems in the application of the new Turkish

Commercial Law (as it was the case with the old Turkish Commercial Law) is inevitable.

As of today, there are very few studies on our new Commercial Law no. 6102. In couple of years, with publication of new studies, we will be in a better position of evaluate the implication and eventual problems that the new commercial law may create